

Asamblea Parlamentaria Euro-Latinoamericana
Euro-Latin American Parliamentary Assembly
Assemblée Parlementaire Euro-Latino Américaine
Assembleia Parlamentar Euro-Latino-Americana

Udvalget om Økonomiske, Finansielle og Handelsmæssige Anliggender

25.11.2011

ARBEJDSDOKUMENT

Samhandelen med råvarer mellem EU og Latinamerika

LA-ordfører: Oscar Arboleda (Det Andinske Parlament)

Samhandelen med råvarer mellem EU og Latinamerika

De første år i det nye årtusind har medført store politiske, økonomiske og sociale forandringer i hele verden som følge af det ændrede lederskab, f.eks. den nye gruppe af såkaldte BRIK-lande (Brasilien, Rusland, Kina og Indien), som giver verdenshandelen ny drivkraft. Stormagterne har derfor været nødt til at tilpasse sig de drastiske ændringer for at fastholde deres interesser og overherredømme.

Udviklingslandene har ligeledes oplevet ændringer i den traditionelle sammensætning af den eksterne efterspørgsel, f.eks. Latinamerika (LA), der altid primært har fokuseret på salg af råvarer til USA og Den Europæiske Union (EU) og import herfra af forarbejdede produkter med en høj merværdi.

I forbindelse med de senere års ændringer i den økonomiske og politiske magtstruktur i verden er det opfattelsen, at det er Latinamerikas største chance nogensinde for at udvikle sit produktionsapparat og positionere sig som en region med globalt lederskab takket være den globale efterspørgsels aktuelle karakteristika, og navnlig værdien af de enorme ikkevedvarende naturressourcer og det enorme energipotential i regionen, der er kendetegnet af en vandrigdom, der er enestående på planeten.

Ud over udvinding af mineraler og energiprodukter fra olie, gas og kul er der i regionens landbrugssektor store muligheder for at erobre de internationale markeder med høj kvalitetsprodukter og konkurrencedygtige priser på grund af de lave lønomkostninger i regionens mere end 20 lande. Det er derfor nødvendigt snarest at forbedre betingelserne for adgangen til det europæiske marked for produkter fremstillet i Latinamerika.

I maj måned blev det således under Den Euro-Latinamerikanske Parlamentariske Forsamling i Montevideo, Uruguay, fastsat i beslutningen fra Udvalget om Økonomiske, Finansielle og Handelsmæssige Anliggender, at EU og de latinamerikanske lande med henblik på at fremme samhandelen skal medvirke til at mindske handelshindringer, der forvrider handelen, og at den gennemgribende reform af landbrugseksportstøtten, som der blev givet tilsagn om i Dohaudviklingsrunden i WTO-regi, bør gennemføres hurtigst muligt¹.

I denne forbindelse er det vigtigt at nævne, at de historiske forbindelser mellem Latinamerika og EU i dag er blevet til et epicenter for handelssamkvem som følge af den europæiske bloks store direkte udenlandske investeringer (FDI) i regionen, som navnlig Chile og Mexico har udnyttet, idet disse lande i mange år har haft frihandelsaftaler med EU. Der er ligeledes store forventninger i Peru og Colombia til, at deres aftale træder i kraft i 2012, og i Mercosur er der igen blevet givet grønt lys hertil under forhandlingerne.

Alt dette vil skabe ny dynamik med investeringer og biregional handel. Fra EU-landenes side vil der formentlig ske en stigning i FDI, og på latinamerikansk side vil dette skabe stor interesse for at placere regionens produkter på et marked med mere end 400 mio. indbyggere og med en stor købekraft i de fleste lande.

¹ Asamblea Parlamentaria Euro Latinoamericana. Resolución: Perspectivas para las relaciones comerciales entre la Unión Europea y América Latina (Den Euro-Latinamerikanske Parlamentariske Forsamling. Beslutning: Fremtidsudsigterne for handelsaftalerne mellem Den Europæiske Union og Latinamerika) http://www.europarl.europa.eu/intcoop/eurolat/assembly/plenary_sessions/montevideo_2011/resolutions/trade_e_s.pdf. Downloadet den 10. oktober 2011.

I forbindelse med denne proces skal regionen udforme harmoniserede politikker og strategier, så produktion og eksporten til EU på mellemlang og lang sigt bliver baseret på forædling af råvarer til produkter med merværdi, da det vil skabe et velegnet scenario for bæredygtig udvikling af økonomien og modernisering af produktionsapparatet i Latinamerika.

Latinamerika i den nye globale kontekst

Det 21. århundredes nye politisk-økonomiske globaliseringslandkort har betydet, at USA har mistet sin førerposition, hvilket har givet sig udslag i en voldsom økonomisk nedgang. Samtidig ser der heller ikke umiddelbart ud til at være en snarlig løsning på krisen i euroområdet, og det har destabiliseret de globale kapitalmarkeder. Derudover satte naturkatastroferne i Japan i marts i verdens tidligere næststørste økonomi en stopper for landets udsigter til vækst.

Dertil kommer BRIK-landenes nye hovedrolle i forbindelse med den internationale handel, hvilket har ændret de internationale kapitalstrømme. I denne forbindelse er man begyndt at betragte Latinamerika ikke blot som et stor forrådskammer med hensyn til den store efterspørgsel efter råvarer og fødevarer i en stadig mere industrialiseret verden, men som en region, der kan udnytte denne voldsomme økonomiske krise til egen fordel og positionere sig stærkere på verdensmarkederne.

Regionens svar på den globale økonomiske krise

Under det finansielle sammenbrud i 2008 gik det regionen godt på grund af dens anticykliske økonomiske politikker og på grund af den store efterspørgsel efter råvarer. Dette skabte store investeringsmuligheder for EU i lande som Chile, Colombia, Peru og Brasilien.

Ifølge Pamela Cox, næstformand i Verdensbanken, udviste regionen en imponerende modstandsdygtighed over for den økonomiske krise, og for første gang i sin historie holdt den sig fri af de globale økonomiske tendenser og forblev på sin vis immun. I 2010 viste regionen fremragende makroøkonomiske resultater takket være dens gode økonomiske politikker og dens indtægter fra råvarer som følge af den eksterne pris på basisprodukter, hvilket var gunstigt for de lande, der eksporterede basale landbrugsprodukter, mineraler og kulbrinter.

Den vanskelige situation, som EU befinder sig i, kan imidlertid komme til at berøre Latinamerika for så vidt angår samhandel, investeringer, pengeoverførsler og budgetbalancer. Ifølge Daniel Titelman, chef for undersøgelsesenheden under ECLA's økonomiske udvalg, var den finansielle krise i 2008, som skyldtes de såkaldte subprimelån, første halvdel af kampen, som regionen slap godt fra. Situationen i Grækenland og den mulige smitte til andre økonomier i EU, f.eks. Portugal og Spanien, er nu starten på "anden halvleg".

Som nævnt i Den Internationale Valutafonds seneste beretning "er frygten for det ukendte stor". Denne usikkerhed kan risikere at optrappe den økonomiske krise og reducere den økonomiske vækst.

Ramme for handel med råvarer

I henhold til EU's statistiske kontor, Eurostat, tegner EU sig for 20 % af verdenshandelen og er Latinamerikas næststørste samhandelspartner. Samtidig deler de 20 latinamerikanske lande

6 % af EU's udenrigshandel mellem sig fordelt på landbrugsprodukter (23 %) og fødevarer (21 %).

Der er ligeledes en høj procentandel af produkter fra udvindingsindustrierne (18 %), råvarer (2,4 %), brændstoffer (11 %), forarbejdede produkter (10 %), kemikalier (5 %), maskiner og transportudstyr (3 %) og produkter fra bilindustrien (11 %).

EU sælger til gengæld højteknologiske forarbejdede produkter med en stor merværdi til Latinamerika, så som maskiner til landbrugsindustrien, transportmateriel og kemikalier.

Ifølge nævnte kilde beløb eksporten fra Latinamerika til EU sig i 2009 til ca. 75 mia. euro, hvoraf 65 % hidrørte fra råvarer (48,14 mia. euro) og 33 % fra forarbejdede produkter (24,728 mia. euro).

Det er Latinamerikas århundrede

Mange latinamerikanske ledere er begyndt at gentage denne sætning med jævne mellemrum, uanset deres politiske ståsted eller syn på integration. Der er et udbredt ønske om at gøre Latinamerika til en fremtrædende region i global sammenhæng, hvorfor der bør knyttes forbindelse mellem produktionssektoren og regeringerne, så de handler ud fra en integrationstankegang og positionerer regionerne i overensstemmelse med forventningerne.

Regionens komparative fordele er unikke. Hvad angår de naturressourcer, der udvindes, ligger Latinamerika langt foran alle andre regioner i verden. Derfor er udsigterne for Latinamerika med hensyn til råvarepriserne tilfredsstillende.

Man skal begynde at åbne nye markeder, sådan som Peru, Colombia, Brasilien og Chile er i færd med. Det vigtigste er dog målsætningen om at øge produktiviteten eller tilskynde til anticykliske mekanismer i bestræbelserne på at fastholde regionens vækstrytme. Man skal også arbejde på at fastholde og øge strømmen af råvarer ikke kun til EU, men også til andre markeder, som Asien og Stillehavsområdet, og tilskynde til et mere diversificeret eksportudbud og produktinnovation.

Ifølge Silvia Reyes, direktør for kommerciel information i det colombianske kontor for eksportfremme, PROEXPORT, er regionen ikke alene rig på ikkevedvarende ressourcer, som kul, olie og naturgas, men har også et stort potentiale for at producere vedvarende energi på basis af vandkraft og biomasse, som er fremtiden for menneskeheden, og betingelserne for, at dette århundrede bliver Latinamerikas guldalder, er således til stede. Regionen bør fokusere på at stille alternative energikilder til rådighed for de udviklede økonomier, tilføjer direktøren.

Det er desuden nødvendigt at strukturere regionen, så den bliver et agroindustrielt område, der kan påvirke produktionskæderne på grund af det nuværende store udbud af landbrugsprodukter og en arbejds løn, der er konkurrencedygtig på verdensplan.

For Mauricio Ramírez, formand for den colombianske sammenslutning af små og mellemstore virksomheder og industrier (ACOPI), bygger den regionale udvikling i høj grad på de enkelte iværksættervirksomheders vækst og udvikling, og mikrovirksomhederne og de små og mellemstore virksomheder kan derfor meget vel ende med at få højere vækstrater end de store multinationale virksomheder.

Dette er en af grundene til, at de subregionale integrationsprocesser bør tilstræbe, at man i grænseområderne, hvor der er stor kommerciel aktivitet, begynder at udvikle stordriftsfordele ved at indgå produktionsalliancer med solidaritetsbaserede partnerskabspolitikker, der har til formål at fremstille produkter med merværdi. På denne måde vil det blive muligt at konkurrere effektivt på markederne, f.eks. EU, som efterspørger høj kvalitetsprodukter til konkurrencedygtige priser.

Hvad angår de latinamerikanske producenter, er det bønderne, der i sidste instans lider mest under de betydelige handelshindringer, som EU påfører vores produkter. Derfor forelagde Udvalget om Økonomiske, Finansielle og Handelsmæssige Anliggender under EuroLat den 1. maj 2008 en beslutning for dette parlamentariske forums plenarforsamling, der opfordrede til at fortsætte indsatsen for at nå Doharundens målsætninger. Der står ordret i punkt 10: "opfordrer indtrængende EU og USA til i væsentlig grad at reducere deres landbrugsstøtte, især eksportsubsidier, som undergraver international handel og er ødelæggende for udviklingslandenes interesser"¹.

Det er vigtigt at sikre fairtrade eller retfærdig handel med EU og tilskynde til win-win-alternativer på handelsområdet for at kunne forbedre udviklingen i den latinamerikanske region.

Strømmen af råvarer mod Europa har også betydet, at Latinamerika er blevet til et vigtigt forrådskammer for primærprodukter. Denne situation kan imidlertid ende med at skade den miljømæssige bæredygtighed i regionen, hvis der sker en overudnyttelse af vores naturressourcer. Det er derfor vigtigt, at regionen har en fælles politik om beskyttelse af vores regnskove, vandressourcer og mineraler, som skal afstemmes med EU for at sikre miljøbeskyttelsen i Latinamerika.

Der skal tages skridt til politisk-private alliancer som et middel til genopretning. EU skal som køber af primærprodukter fra Latinamerika blive ved med at støtte politiske fora for at opnå konkrete forpligtelser med henblik på at sikre bevaringen og beskyttelsen af vores ressourcer.

I denne forbindelse bør de biregionale politiske dialoger fokusere på fremme af fairtrade, som bidrager til udvikling af produktionsapparatet i Latinamerika, og som samtidig medvirker til produktivitetsforbedringer i EU.

Endelig er det vigtigt at være opmærksom på, at Latinamerika vil fortsætte sin vækst, selv om der er stor usikkerhed om fremtiden for Latinamerika og EU. Der bør af denne årsag, selv om regionen er rig på olie, gas, vandkraft, metaller, vandforekomster og jord til fødevarer, udfærdiges en handlingsplan med henblik på at tilføre de produkter, der fremstilles med alle disse naturressourcer, en merværdi.

¹ Den Euro-Latinamerikanske Parlamentariske Forsamling. Beslutning: Doharundens udfordringer og muligheder
http://www.europarl.europa.eu/intcoop/eurolat/assembly/plenary_sessions/lima_2008_htm/adopted_docs/resolution_trade_committee_da.pdf. Downloadet den 10. oktober 2011.